

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Pri[m]a est margarita virginalis castitatis. hec ordinabat corp[us] ip[su]m
deo [et] r[...] p[ro]rsus subijcie[n]do

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

Ber. De sc̄a Catarina

de diuinis illuminādo.

Tertia est margarita spūalis charitatis. hec p̄ficiēbat voluntatē suae affectū se corā līf deo offerēdo. Per has igit v̄tutes int̄elligunt oēs virtutes hoīs p̄fectiue h̄cunq̄ modo.

Prima igit margarita est p̄gialis castitas. Virginit̄ enī castitas ē donū celestis varietis. Sap. viij. Sicut qm̄ aliis nō possū esse p̄tincens nisi de deo. Et hoc ipm̄ erat sapia seire cuius esset h̄ donū. adij̄ dñm̄ z d̄p̄cat̄ sū illum. Hec tibi Est etiā ornam̄t̄ fulgēt̄ decor̄ Sap. iij. Q̄ pulcra ē casta generatio. et Amb. j. de offi. d̄. q. i. h̄gure t̄pantie maxie honesti cura z decoris p̄sideratio spectat̄ z q̄rit. Ad exponēs Tho. ij. ij. q. cxlij. dicit. q̄ honestas z decor maxime attribuit̄ p̄p̄tate. cui⁹ sp̄s z p̄ginal̄ castitas nō p̄p̄ p̄ncipalit̄re boni p̄p̄ij s̄ p̄ter turpitudinē p̄ij mali q̄ retrahit̄ in p̄tū. s̄ moderat̄ delectatōnes q̄ sunt nob̄ z brutis cōes. Hec Tho. Est etiā bonū ingēt̄ valoris. Eccl̄ xxx. Nō ē p̄digna p̄deratio anie p̄mēt̄. z. ij. Cor. iij. Hēm̄ thesaur̄ istū i vas f̄culū. Et his itaq̄ p̄z qm̄ castitas p̄ginal̄ p̄ueniēti d̄r margarita. Hec itaq̄ nobilit̄ et p̄ciosa margarita i beata Catarina iūēta est. Cato p̄p̄ nobilit̄: pulcior atq̄ p̄ciosior q̄nto ex maior̄ volūtate affectōe fuit ab ea electa z custodita. Nā sic d̄r Greg. Cor. z nō subam̄ p̄sar de. z nō q̄tū i eius sacrificio s̄z ex q̄nto offerat̄. Et Aug. xliij. q. v. c. si qd. De. i. i. interrogat cor: nō manum. Cato igit vire⁹ est p̄ciosior z melior atq̄ dō acceptior: q̄nto ex maior̄ affectōe z firmitior volūtatis p̄posito custodit̄. Castitas aut̄ p̄ginalis ex seruētissimo affectu fuit a br̄a Catarina custodita: z inuolabil̄ volūtatis p̄posito ch̄o p̄secrata. In h̄ aut̄ euident̄ apparet inuolabil̄ ip̄i⁹ sancti p̄positi firmitas. q̄ cū multa habuerit̄ impedimenta retractua z multā pugnaz nullaten⁹ tñ a suo p̄posito flecti potuit. Prover. xxij. Accipit fortitudie lūbos suos: z roborauit̄ brachiū suū. i. sc̄m̄ suū p̄positū q̄ se defendit̄ z oia impedimēta z pugnas. Habuit aut̄ sare p̄ginalis catarine castitas p̄ginal̄ impedimēta tripliciter.

Primo ratione p̄sonalis qualitatis
Secundo ratione sp̄alis p̄spirat̄is.

Tertio rōe penalis asperitatis.

Primo rōne personalis
Qualitatis. Cū propter etat̄ iuuetūte. Erat em̄ iuuenis decē z octo annor̄. Iuuet̄ aut̄ rē multis est causa lasciuie. Eccles. ij. Adoleſcentia z voluptas vana sunt. Cū propt̄ corporis formositatē. Erat em̄ incredūbilis pulcritudinis z oim̄ ocul̄ admirabilis habebat̄. Erat q̄si altera Hester pulcra nimis z decora facie: vt d̄r Hester. ij. Pulcritudo aut̄ corporalis in iuuenat̄ aliqui est cū ruine. Eze. xvj. Habēs fiducia i pulcritudine tua fornicata es. Cū propt̄ cōditōis libertatē. Erat em̄ nobilit̄ multū filia regis z parē tibi oribata: sui suoz q̄ d̄na remaserat. Sic aut̄ dicit̄ Hieron. in epla. Plerūq̄ nobilit̄tas carnis: ignobilitatē parit̄ tui bi larē ad illas. Hec tibi. Sed bis nō obstant̄ tibi in sc̄o virginitatis p̄posito sp̄o p̄go Catarina p̄māst̄ cōstans et immobil̄. Nā neq̄ p̄ iuuentutē frenū h̄cūq̄ mō laxauit̄ ad lasciuia. Est iuuenis erat Cate: sensu tñ senior erat. Cū poterat̄ dicere q̄ ps. Sup̄ senes intellexi. Hoc p̄fecit̄ fecit̄ qd̄ sapiēs hortat̄ Ecclesiastes. xj. In bono sit cor tuū z iuueture tua. Et euilidē. xij. Memoro creaturis tui in dieb̄ iuuetutis tue z c. Tres neq̄ p̄ter corporale formositatē h̄m̄i modo ad carnis voluptates de cl̄mare voluit. Nō em̄ de exteriori pulcritudine curauit̄ conſiderās qm̄ sicut d̄r Prover. vlti. Glia est pulcritudo. Et Eccl̄. xl. Dis caro ſemur et oia glia eius q̄si flos ſeni z c. Sed iurā h̄a buit de interiori pulcritudine aie. Ps. Dis glia ei⁹ filie regis ab intus z c. Tre neq̄ p̄pter generis nobilitatē z p̄ditionē libertatē. q̄ ne p̄ libertatē ad vanitatē deflueret frenū accepit̄ timoris dñi Prover. vi. Quilibet timēs deū ip̄a laudabit̄. De nobilitate autē generis nō curauit̄ s̄z de nobilitate matris. Nobilitas em̄ generis q̄nticūq̄ ſit magna i formis ē vt dicit̄ p̄be. ii. rhero. Nō negit̄ilitas z idolatriā pentū fordidat̄ nobilitatē suā p̄secrauit̄ eā ch̄o. Unde dixit̄ Maxentio impatori. Quāuis in purpura ſum nata z c. hec tñ oia p̄cepti et ad dñm̄ ſum ch̄m̄ cōſugi. Cōſepta igit nobilitate carnis curā habuit̄ magnā de nobilitate

virgine et martyre Fo: CLXII

mori et libertate mentis. Hec est enim ve-
 ra nobilitas et vera libertas. Hiero. i. epla
 ad Ellacia. Sola apud deum est libertas si
 fuisse peccatis. nobilitas est summa apud deum
 virtutibus esse. Nam ille apud deum preest
 portor no que nobilitas generis aut digni-
 tas seculi: sed que deuotionis fidei et vita scra
 comodat. Hec ille. Quid em pdesse pot
 mini apud hoies nobile extimari et apud
 deum suis meritis reprobari. hoies dñari:
 et demontio miserabili fuitate subiac. Un
 Chryf. sup illud. Prem habem? abraam:
 dicit. Quid pdesse ei que fordidat mores ge-
 neratio clara? Aut qd nocet illi generatio
 vilis que mores adornat nobilita. Quid
 pfuit cham q fuit noe fili? aut qd nocuit
 Abrae q prem habuit thare luteoz deoz
 cultore. Segar? an a genere suo posit? est
 in caput fidelium vt ia no dicat fili? petozus
 sed pater scroz. Hec ille. Et Bern. ad Lu-
 gem. Sen? aptoz no aliunde nobile q mo-
 tu ingenuitate et animi fortitudine. hec ille
 Un et chris p inchoatõe ecclie sue no multo
 tos elegit nobiles fm carne. Unde Dau-
 lus. i. Cor. i. Videte vocatõem vram frs
 qm no mlti sapietes fm carne: no mlti po-
 tentes: no mlti nobiles: s; que stulta se mu-
 di elegit de? vt cofundat sapietes. Et q in-
 firma sunt mundi elegit de? vt pfudar for-
 tia. et ignobilia mundi et ptempribilia elegit
 de? et ea q no sunt vt ea q sunt destrueret
 vt no gloriatur ois caro i pfectu ei? hec ille
 Nobilitas q sola est q animu moztibz ornat
 q nobilitate soli virtuosi et iusti dici debent
 nobiles. Nobilis em dicit q libertatibz vti-
 tur: seruituti non subiac: bellis expus et
 aptus inuenit. Sola autē ptiost sunt illes
 vtz no subiugari seruituti pti et male con-
 fuerudinis et gratie libertate donati: dicen-
 tes illud Gal. iij. Jam no sum? ancille si-
 li sed libere. Ipi etiã soli sunt bell spualibz
 apti scz ad pugnandũ cõtra spualiu hostiu
 nequitia. Ipi eni soli sunt induti armatura
 dei. de qua dicit aplus Eph. vj. Induite
 vos armaturã dei vt possitis stare aduer-
 sus insidias diaboli. Et qd pdesset cor: palef-
 inimicos vtriusq debellasse: et hostibz spualibz
 bus atqz vicijis succubere. hostes extertioz
 res spoliare et interiores nutrire: Et qd p-
 dest ciuilibz libertas cũ quis diabolo miset-
 rabuliter subiugaf. pfecto nec pdest nec ve-

re libertas dicenda est. Un Phe in politio.
 Nihil aliud q virtus et malicia determi-
 nant seruã et liberũ. Et Aug. iij. de ci. dei.
 Bonus etiã si seruit liber est. malus autē
 rli regnat seru? est. nec vnus dñi sed qd q
 vnus est tor dñozum quoz vicioz. Hec ille.
 Hec etiã ciuilibz nobilitas sine bonis mori-
 bus vera est nobilitas. sed nobilitat? abusi-
 uo. Vera quippe nobilitas ortuz habuit
 ex virtutibz. Un Saul cũ hũilis esset et p-
 tuosus electus est a do vt regnaret sup isrl.
 Propter qd dicit ei Samuel. i. Reg. xvj.
 Cum esses paruul? in oculis tuis caput i-
 tribubz israhel factus es. Uniqz te dñs in
 regē sup israhel rd. Cum autē in supbia fuis-
 set elatus et rebellis atqz inobediēs mada-
 radei: repulsus est a regno. Unde dicit ei
 Samuel ibidē. Pro eo q adiecisti fmo nē
 dñi abiecit te dñs ne sis rex rē. Et sequit
 post. Sedit dñs regnũ israhel a te hodie: et
 tradidit illud primo tuo meliori te. Hec
 ibi. Et sic vt habet. j. Regũ. xvj. iussit dñs
 samueli vt vngeret in regē israhel dauid. pum-
 liũ q pascebat oues. q vz humil erat et vir
 tuosus. de quo dicit dñs in ps. Inuent da-
 uid seruũ meũ: oleo sancto meo vnxi eum.
 Paret itaqz quoniã vera nobilitas no nisi
 cũ virtutibz ee potest. et pcpue in humilitate
 fundamentũ habet. Nam dñs reges
 pfectos ppter suam humilitatem instituit.
 Videant ergo q de carnis et pentũ nobilitate
 supbiũ et gliañt. quoniã iniuriã nobilitati
 faciũt. et pfecto se ignobiles euident
 ostendunt. Nã quõ nobiles dicere? qd filios
 esse diaboli dubitare no debemus. Unde
 Aug. in epla. Quẽ supbum videris filius
 esse diaboli no dubites. Et Grego. Apo-
 state angelo homo simit effiat dũ hõ hõis
 bus similit esse dedignat. Itē Aug. super
 ps. Supbia angelũ fecit diabolu: hũilitas
 hominem deum.

Secũdo habuit virginitatis castitas beate
 Catarina impedimẽtuz
 ratõẽ tẽporalis pspitatis. Cum pfecti posses-
 sionũ copiositate. Habuit et repaliũ cog-
 pia q mltis e occasio ruine ps. Prodiit qst
 ex adipe iniq. c. rē. Sz b. Cata. hõues eẽ
 possessioe. erat tñ paup spũ et affectõẽ. p-
 uer. xij. Est diues cũ nihil beatũ e pau. cũ
 i mltis dñi. sic. Tu pfecti pmissoz mltiplic

Uer. de sc̄ta Catarina

tate. Imparo: ei sibi paup̄eria p̄misit q̄
maxie solet puellaz aios allicere. s. diuitia
rū copia: dignitate siue auctate: ximā. s.
q̄ tāq̄ regina potēs i reḡ suo triūpharet.
z imēfaz gl̄iam: vtz q̄ ei imagine i me-
dio ciuitat̄ erigi tā cūct̄ adorari iuberet
Oblatōes q̄ p̄e mūey p̄mos extecare et
seducere solet. Exo. xxiij. Quēra etiā ex-
ceat prudētes z mūfāt p̄ba iustoz. Sed
b. Catarina post auz nō abijt. nec sperauit
i pecuniēz thesaur̄. oēmōz m̄di dignitate
z gl̄iam p̄p̄ ch̄m p̄cept̄. n̄ impatori r̄n-
dit. Desine talia dicere q̄ nefas etiā ē cogi-
tare. Attēde obsecro z decerne: quē maḡ
eligere debeat. aut potētē: et nū: gl̄iosum z
decoz. aut i firmū: moralē: i ḡbile z defor-
mē. Sic itaq̄ oia p̄p̄ ch̄m vilipēdit. H̄i
di. cū paulo Phil. iij. Oia arbitoz vt ster-
cora vt ch̄m lucrificā. Tū p̄p̄ p̄mittētis
sublimē p̄tate: qz impator erat. h̄ em̄ solet
aios puellaz allicere. vt p̄tz i berfabec re-
spectu David. ij. Reg. ij. Sz br̄a Catari-
na em̄ tpalez nobilitate p̄cept̄ vt tā sup̄
dixim⁹. z frenū sp̄suz q̄ntecūq̄ auctatis
celest̄ sp̄sū cōparōe. prius vilipēdit. Scie-
bat em̄ qm̄ vniuersa vāitas ois hō viuēs
vt dr̄ ps. Prās ar̄ dei prās etna q̄ nō auge-
ret z regnū qd̄ n̄ corrupet. vt dr̄ Dan. vij.

Tertio habuit impedimē
tū rōne penal̄ asp̄itaz. H̄itaz ei penarū
cōminatōibz tētauit impator aim̄ h̄gis ad
suū p̄sensuz d̄flectere. Erāt ar̄ tales cōmi-
natiōes multū tribiles z sacre h̄gis quif
ipugnatue. Tū p̄p̄ cōminat̄ auctate. qz
rex z ipator erat. Tū p̄p̄ penaz variāz a-
cerbitate. qz cōminat̄ ei ipator varia et
acerba multū tormēta. Tū p̄p̄ sex⁹ p̄p̄: ij
fragilitatē. qz ipa m̄lier erat tenera: iuue-
nis etiā z delicata. Hec vtq̄ puellaz ani-
mos seducere solet z ad p̄sensuz puerorū
iducere. Vñ di. Daniel iudicab̄ vñ Dan.
xij. Sic faciebat̄ siltab̄ isrl̄. Et ille timē-
tes loq̄bāt vob. Hec ibi. Sz b. Catarina
fortitudinē z magnanimitatē suauit. vñ
impatori r̄ndit. Quēcūq̄ tormēta potes
excogitare ne differas: qz corp⁹ meū z ani-
mā ch̄o prius offerre desidero: sic z seip̄z
p̄ me obrulit. De ea igit̄ dicere possumus
qd̄ de H̄ia dr̄ Eccl̄. xlviij. In dieb̄ su-
is nō gr̄muit p̄ncipē.

Secūda margarita ē sapiētia clar-
tas. Sapia ei ē donū celest̄: largio
rōis. Eccl̄. i. Ois sapia a dño do ē
Est et ornāmētū fulgēt̄ decoz. Sap. vij.
Elara ē z q̄ nūq̄ marcescit sapia. Et iū-
per bonum p̄cellēt̄ valor̄. Proverb. viij.
Delioz ē sapia cūct̄ opibz p̄ciosissimis: z
oē d̄siderabile n̄ valet ei cōparari. Et Sa-
piē. vij. Deposui illā regnis z sedibz z c.
Ibidē. In finit⁹ ei thesaur⁹ ē hoibz q̄ qui
vñ sūt p̄ncipes facti sūt amicitie dei. Hec
ibi. Cōueniēt̄ ḡ sapie claritas margarita
noīat. Hec ar̄ p̄ciōsa margarita ib. Cata-
rina iuēta ē. Et f̄fultit̄ ea multiplic̄. Pro-
uer. xvij. In facie prudēt̄ lucz sapia. Lu-
xit ar̄ i ea p̄cipue tripl̄

Primo cesare p̄furādo
Secdo phos supādo
Tertio ifideles ad fidē illuminādo

Primo igit̄ apparuit ei?
sapia cesare p̄furādo. Nā sic dr̄ Sap. viij.
Sapiam n̄ vicit malicia. Eū em̄ audisset
Catarina tumult⁹ sacrificioz q̄ illuc acco-
des vidisset et mltos ch̄ianos metu mor-
tis ad idoloz sacrificia cōpelli: s̄ crucē se-
munies p̄stant ad ipatorē se igēst̄: eum
multip̄l̄ d̄ sua d̄lata redarguit. ij. Reg.
xx. Exclamauit m̄lier sapiēs d̄ citate. Et
clamauit inq̄ b. Catarina idoloz stulticiā
z vāitatē oñdēs. z vñū deū celi z tre creat̄
tozē tā sapient̄ asserēs: vt stupefact⁹ cesar
nō valeret ad hec r̄ndere. vt sic ipleret̄ qd̄
dñs dixit Luc. xxi. Dabo vob os z sapie-
cui nō pote. resistē. z p̄dice. oēs aduersarij
vestri. Et Eccl̄. ix. Delioz ē sapia q̄ ar̄
ma bellica.

Secdo phos supādo. Nā
mādauit occulte impator p̄ lras q̄nq̄q̄
p̄cellentes phos vt suis eam asserentiōibz
superarent. Sedente itaq̄ ipatore pro tri-
bunali assunt oratores pomposo eloquen-
tie fastu tumentes. astat z puella fidens
in domio z angelico p̄monita eloq̄o. Eū
q̄ multa d̄ fide catholica virgo sancta d̄l-
sereret. stupefacti philosophi atq̄ dei virtū-
tute manifesta p̄rurbati inuicem se contrā-
dentes obmutuerūt. Actū. y. Non pote-
rant resistere sapiētie z spiritui qui loque-
bat. Et Judith. ij. Mirabant̄ sapiāz ei⁹